

สะพานเจริญพาศน์

สะพานเจริญพาศน์ ๓๓ เป็นสะพานข้ามคลองบางกอกใหญ่ ที่ถนนอิสราภาพ ในพื้นที่เขต บางกอกใหญ่ สะพานแห่งนี้เป็นสะพานชุด "เจริญ" ลำดับที่ ๓ ที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้ กรมศุชาภิบาล กระทรวงนครบาลสร้างขึ้นเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๓๓ พรรษา ใน พ.ศ. ๒๔๕๖ โดยพระราชทานพระราชทรัพย์ ส่วนพระองค์เท่าจำนวนพระชนมวารเพื่อก่อสร้างสิ่งอันเป็นสาธารณประโยชน์ตาม พระราชนิยมที่ทรงสืบทอดมาจากสมเด็จพระบรมชนกนาถ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริให้สร้างสะพานชุด "เจริญ" แห่งที่ ๓ ณ พื้นที่ฝั่ง ธนบุรี ด้วยมีพระราชประสงค์ที่จะทำนุบำรุงพื้นที่ฝั่งธนบุรีให้เจริญรุ่งเรืองเช่นเดียวกับพื้นที่ ฝั่งพระนคร และให้ ประชาชนทั้งสองฝั่งเมืองรับรู้ ถึงพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อพสกนิกรอย่าง เท่าเทียมกัน ดังปรากฏความในราช กิจจานุเบกษา เล่ม ๓๐ หน้า ๒๔๐๗ วันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๖ (พ.ศ. ๒๔๕๘ ตามปฏิทินสากล) เรื่อง พระราชดำรัสตอบ ในการเปิดสะพานเจริญพาศน์ ๓๓ เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๖ ความว่า "เราได้ฟัง ถ้อยคำของเจ้าพระยาอมราชที่ได้พรรณามาแล้ว ก็มีความเห็นจริงด้วยทุกประการ จึงทำให้มีความยินดีแลพอใจ เปนที่สุด ซึ่งได้ตกลงกันสร้างสะพานนี้ขึ้นในตำบลนี้ ตามที่เปนมามาแล้วในตำบลนี้มีผู้คนตั้งบ้านเรือนอยู่หนาแน่น ก็ จริง แต่โดยอาไศรยเหตุที่เปนตำบลอยู่ข้ามฟากจากที่พระราชวังตั้งอยู่ จึงมิได้รับความทะนุบำรุงมากเท่าที่ สมควร เราได้มารู้สึกขึ้นแล้วว่า ทางนี้ก็ควรถือว่าเปนส่วนหนึ่งแห่งพระนคร ไม่สมควรที่จะละทิ้งไว้ ให้อยู่หลังต่ำไปกว่า ฟากทางพระราชวังตั้งอยู่ควรถือว่าฝั่งนี้ก็ต้องให้งามให้จำเริญเหมือนกัน โดยความคิดอันนี้จึงได้มาสร้างสะพานนี้

ชั้นทางฝั่งนี้ เราหวังใจว่าจะไม่เปนแต่เครื่องที่นำความสวดก แลให้เป็นทางข้ามเณาะคลองอย่างเดียว หวังใจว่าจะทำให้คนรู้สึกในดวงจิตร์ว่าสะพานไม่ว่าอยู่แห่งใด หนใด ฝั่งใด ฟากใด ย่อมจะได้รับความทะนุบำรุงเสมอหน้ากัน เราจะแผ่กรุณาต่อชนทั้งหลายเสมอกันหมด โดยไม่ เลือกหน้าว่าผู้ใด ขอให้สะพานนี้เปนเหมือนสะพาน ที่จะชวนชนในระหว่าง ๒ ฟากแม่น้ำเจ้าพระยาให้เป็น อันหนึ่งอันเดียวกัน แลให้เป็นสามัคคีอันหนึ่งอันเดียวกัน เหมือนหนึ่งไม่มีอะไรมาขัดขวางได้เลย..." เมื่อการก่อสร้างสะพานแล้วเสร็จ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ทางชลมารค มาทรงเปิดสะพานเจริญพาศน์ ๓๓ เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๖ ดังความในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๐ หน้า ๒๒๖๙ ลงวันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๖ (พ.ศ. ๒๔๕๗ ตามปฏิทินสากล) เรื่อง ขาวในพระราชสำนัก วันอังคารที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๕๖ ความว่า "...พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินจากวัดพระเชตุพนยังตำราขวรดิษฐ์ ในงานพระราชพิธีพระราชทานน้ำมหาสังข์ แลทรงเจิม เรือตอปิโต ๔ พระสงฆ์ ๕ รูป มีพระธรรมวโรดมเปนประธานเจริญพระพุทธมนต์บนพระที่นั่งราชกิจวินิจฉัย เมื่อได้พระราชทานน้ำพระมหาสังข์แลทรงเจิมเรือแล้ว เสด็จประทับเรือพระที่นั่งโกล่งลงไปแล้วเข้าคลองบางกอกใหญ่หยุดประทับที่สะพานทำใหม่ เจ้าพระยายมราช เสนาบดีกระทรวงนครบาล อ่านรายงาน การสร้างสะพานกราบบังคมทูลพระกรุณาแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำรัสตอบ พระราชทาน นามสะพานแล้วทรงเปิดสะพานให้เป็นสาธารณทางแก่ ประชาชนได้สัญจรต่อไป..." สะพานเจริญพาศน์เป็นสะพานขนาดใหญ่ ที่สร้างขึ้นเป็นแห่งแรกในท้องที่ฝั่งธนบุรี ดังที่ศิริชัย นฤมิตรเรขการ นำเสนอไว้ในเรื่อง สะพานเจริญพาศน์ ๓๓ ในสะพานเก่ากรุงเทพฯ ว่า "...สะพานเจริญพาศน์ ๓๓ นี้ จัดเป็นสะพานขนาดใหญ่ มีความยาวทั้งสิ้น ๑ เส้นกับ ๖ วา (๕๒ เมตร) ตัวสะพานเป็นคอนกรีต เสริมเหล็ก ลูกกรงราวสะพานก็เป็นคอนกรีตเช่นเดียวกัน ในลักษณะเรียบๆ เครื่องประดับประดาสะพานมีแต่ เพียงรูปพญานาค ๕ เศียร และแผ่นนามาภิไธยย่อ เช่นเดียวกันกับสะพานเจริญราษฎร์ ๓๒ ลักษณะ โดยทั่วไปมุ่งในทางประโยชน์ใช้สอยมากกว่าในทาง ศิลปกรรม..." พิจิตร พูนพิช เล่าไว้ในเรื่อง สะพาน เจริญพาศน์ ๓๓ ในวารสารกรุงเทพมหานครถึง ความหมายของชื่อสะพานเจริญพาศน์ว่า "...สะพานเดิมกว้าง ๖.๐๐ เมตร แต่ความยาวในสมัยนั้น นับว่ายาวมากที่สุดในกระบวนสะพานทั้งหลาย...ยาว ประหนึ่งเส้นวาสนาซึ่งพาดยาวอยู่ในฝ่าพระหัตถ์ ของพระองค์ท่าน เพื่อเสริมมงคลประกอบด้วยความยาว ของสะพานแห่งนี้ จึงได้รับพระราชทานนามว่า 'เจริญพาศน์' พาศนา และ วาสนา แปลเช่นเดียวกัน แปลว่า วาสนาอันยืนยาว ยืนยง..." พ.ศ. ๒๔๘๕ เทศบาลนครธนบุรีได้ดำเนินการปรับปรุงเส้นทางการคมนาคมบริเวณถนนอิสราภาพ โดยขยายช่องจราจรให้กว้างขวางขึ้นให้สามารถรองรับ ปริมาณรถยนต์พาหนะที่เพิ่มขึ้น ยังผลให้มีการรื้อถอน สะพานเจริญพาศน์ ๓๓ แล้วสร้างขึ้นใหม่ให้มีผิวการจราจรเพิ่มขึ้นและรับน้ำหนักรถได้มากขึ้น และมีได้จารึกพระชนมายุของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวไว้

เอกสารอ้างอิง

กรุงเทพมหานคร. สำนักการโยธา. (2558). *จดหมายเหตุเล่าเรื่องสะพานเมืองบางกอก* (เล่ม 2). สำนักการโยธา กรุงเทพมหานคร.